

Sedan länsstyrelsen förelagt en kommun att ordna allmän vatten- och avloppsanläggning inom viss del av kommunen, fastställde Va-nämnden beslutet efter överklagande av kommunen, med endast den ändringen att tiden för utbyggnaden flyttades fram. Va-nämnden fann att fastigheter som ska anslutas till den kommunala allmänna va-anläggningen ska också normalt omfattas av verksamhetsområdet. Brukarna ska inte behöva godta anslutningsförhållanden som inte regleras av va-lagstiftningen.

Bakgrund:

Länsstyrelsen initierade år 2009 ett länsövergripande tillsynsprojekt gällande 6 § lagen om allmänna vattentjänster och träffade även representanter för tekniska avdelningen samt miljö- och bygg i Gnosjö kommun för en dialog kring va-planering i samlad eller förtätad bebyggelse och s.k. omvandlingsområden. Diskussionerna ledde bl.a. fram till att länsstyrelsen tillskrev kommunstyrelsen med begäran om en tid- och handlingsplan för det fortsatta arbetet med va-frågan i vissa områden som länsstyrelsen, mot bakgrund av vad som framkommit, funnit borde prioriteras. Ett sådant område var just Strandudden/Nissafors. Efter flera förnyade kontakter med företrädare för kommunen under år 2010 bedömde länsstyrelsen att arbetet med att lösa vatten- och avloppsfrågan i området borde påskyndas och har därför genom beslut den 22 december 2010 förelagt Gnosjö kommun att, med stöd av 6 och 51 §§ lagen om allmänna vattentjänster, ordna allmän vatten- och avloppsanläggning för befintliga och planerade fastigheter i det område i Nissafors som benämns Strandudden vars gränser närmare angivits i en till beslutet fogad karta. Enligt beslutet ska den allmänna va-anläggningen vara beslutad och tagen i drift senast den 31 december 2012.

Yrkanden:

Kommunen har i Va-nämnden, som yrkandet får förstås, yrkat upphävande av länsstyrelsens beslut.

Länsstyrelsen bestred yrkandet men medgav att tidpunkten för utbyggd anläggning flyttas fram till 31 december 2013.

Kommunen:

Kommunen har till stöd för sin talan anfört: Kommunen ägde från början marken på Strandudden men sålde denna till en privat exploatör. Det beaktades att det blir höga kostnader att bebygga ett sådant här område med va-nät. Kommunen beslöt att skriva ett exploateringsavtal där exploatören även ska bygga vatten och avlopp i området och ansluta det privata nätet till kommunens vatten- och avloppsledningsnät i en angiven anslutningspunkt. Kommunen har tagit fram en detaljplan för området som först överklagades till Regeringen men som numera är fastställd. Marken kommer att exploateras och området kommer att byggas ut. Hur många byggnader det kommer att bli är inte säkert men sannolikt blir det 20 – 30 hus. Utbyggnaden blir troligen under år 2012. Från kommunens synpunkt är det inte någon skillnad om kommunen eller exploatören byggt va-nätet i området. Det blir ett stugområde som ligger ensamt vid sjön. Området ligger nära kommunens fastställda verksamhetsområde men kommunen vill ansluta området avtalsvis och således utan att utvidga verksamhetsområdet. Vatten och avlopp kommer att vara anslutet till kommunens nät oavsett vilken lösning man väljer. Det är inte aktuellt med privata va-lösningar i området. Det finns ett stort våtmarksområde i närheten. Två fastigheter som

för närvarande finns i området har enskilt vatten. En av dessa fastigheter har exploatören förvärvat. Kommunen har kapacitet att klara den blivande bebyggelsens behov av vatten och avlopp. - Länsstyrelsens beslut omfattar även fastigheten Nissafors 1:156 som ligger utanför Stranduddsområdet. Kommunen delar inte länsstyrelsens uppfattning att denna fastighet utgör någon med det övriga området sammanhängande bebyggelse i vattentjänstlagens mening.

Länsstyrelsen har till stöd för sitt bestridande hänvisat till vad som anförts i beslutet den 22 december 2010, och dessutom anført i huvudsak följande. Sedan år 2009 har länsstyrelsen ett uppdrag från Regeringen att se över om kommunen har en skyldighet enligt 6 § vattentjänstlagen att ordna allmänna vattentjänster. Det finns regionala miljömål i Jönköping och Naturvårdsverket har ett nationellt program. Man försöker få bort enskilda avlopp. Sedan den 1 juli 2011 har Vattenmyndigheten tagit över detta och antagit ett åtgärdsprogram. – Enligt den detaljplan som numera vunnit laga kraft blir det fråga om ett modernt bebyggelseområde med samlad bebyggelse och tomter på minst 1 000 m². Området ska bebyggas år 2012 och ligger nära ett redan etablerat verksamhetsområde. Detta förhållande väger tungt och det saknas skäl för att kommunen inte skulle vara skyldig att ordna va-frågorna i detta fall.

Utredning:

Frågan om skyldighet för Gnosjö kommun att bestämma verksamhetsområde för den blivande och befintliga bebyggelsen i Strandudden/Nissafors och sörja för att en allmän va-anläggning kommer till stånd i området skall prövas med tillämpning av 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen). Enligt den bestämmelsen skall kommunen, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön att vattenförsörjning eller avlopp ordnas i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, bestämma verksamhetsområde och se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

I målet har länsstyrelsen förelagt kommunen att ordna allmän vatten- och avloppsanläggning för befintliga och planerade fastigheter i det område i Nissafors som benämns Strandudden och som i bilaga till beslutet markerats med svart begränsningslinje. Som grund för föreläggandet har länsstyrelsen anført att det rör sig om ett område med blivande samlad bebyggelse, nära befintligt verksamhetsområde och där en utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp behövs i ett större sammanhang till skydd för människors hälsa och för miljön. Kommunens inställning är som det får förstås att en utbyggnad behövs – utom för Nissafors 1:156 - men att va-nätet skall utföras av exploatör enligt avtal och förbli ett privat va-nät i området som i en punkt ansluts till kommunens angränsande vatten- och avloppsnät. - Parterna torde vara eniga om att det för närvarande med befintlig bebyggelse om två bostadsfastigheter inte föreligger några miljö- eller hälsomässiga problem i området.

Va-nämnden yttrade:

Att en utbyggnad av vatten och avlopp behövs för den nya bebyggelsen i ett större sammanhang och att enskilda lösningar inte är lämpligt för området från hälso- och miljösynpunkt synes inte tvistigt. Som kommunens talan därmed ut-

formats har Va-nämnden att ta ställning till om bebyggelsen inom Strandudden på sätt länsstyrelsen förelagt med stöd av 6 § vattentjänstlagen ska omfattas av kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp och därmed tillförsäkras en rätt att få va-behovet tillgodosett genom den allmänna va-anläggningen trots att kommunen vill ha en anslutning av fastigheterna genom avtal på privaträttslig grund. Dessutom har kommunen, som det får förstås, invänt mot att fastigheten Nissafors 1:156 ska omfattas av kommunalt verksamhetsområde eftersom denna enligt kommunen inte ”utgör en sammanhängande bebyggelse” i vattentjänstlagens mening.

Hur omfattande bebyggelsen kommer att bli inom Stranduddenområdet förefaller inte helt klart men parterna synes ense om att det i vart fall kommer att röra sig om 20 – 30 bostadsfastigheter var till kommer två befintliga bostadshus i området. Inte heller verkar helt klarlagt om den nya bebyggelsen endast ska utgöras av fritidshus eller om det även ska ingå permanentbostäder. Av detaljplanens bestämmelser framgår att friliggande hus i en och två våningsplan skall byggas närmast stranden medan enplans radhus byggs något längre upp från vattnet. För friliggande bebyggelse anges att byggnadsarean maximalt får utgöra 20 % av fastighetsarean och att fastighetsarean inte får vara mindre än 1 000 m². Ingenting i planbestämmelserna synes utesluta att den blivande bebyggelsen även kan användas för permanent boende.

Enligt vattentjänstlagen definieras verksamhetsområde som det område inom vilket vattentjänster ”har ordnats” eller ”skall ordnas” genom en allmän va-anläggning. Detta bör enligt Va-nämndens mening förstås så att när va-frågan för en större bebyggelsegrupp i anslutning till och med planmässigt samband med ett etablerat verksamhetsområde av sanitära och/eller miljömässiga skäl lösts eller ska lösas genom anslutning till kommunens allmänna va-anläggning, så ska sådana fastigheter normalt också omfattas av verksamhetsområdet. Det ska inte godtas att brukarna där ska behöva acceptera anslutningsförhållanden som inte regleras av va-lagstiftningen. I prop. 2005/06:78 s. 51 sägs om denna situation bl.a.;

”All bebyggelse som betjänas av eller ligger inom det område där förutsättningarna för kommunens utbyggnadsskyldighet är uppfyllda, bör (däremot) omfattas av verksamhetsområdet. Det är knappast godtagbart - som i dag förekommer på sina håll - att relativt stora bostadsområden med eget internt distributionsnät förläggs utanför verksamhetsområdet, trots att den allmänna anläggningen betjänar dem med både vatten och avlopp. En va-anläggning av detta slag, som för sin försörjning är helt beroende av den allmänna anläggningens tjänster, bör inte undantas från verksamhetsområdet. Användarna där skall inte behöva finna sig i ett för dem betydligt sämre varrättsligt förhållande än vad andra som betjänas av den allmänna anläggningen har”.

Va-nämnden finner att befintlig och blivande bebyggelse inom området Strandudden får anses ha ett sådant faktiskt och planmässigt samband med bebyggelsen i angränsande verksamhetsområde för vatten och avlopp att va-frågorna bör lösas i det större sammanhanget med denna. På grund härav och då bebyggelsen kommer att behöva såväl vatten- som avloppstjänster och av sanitära skäl och miljöskäl måste vara anslutna till kommunens va-nät för att tillgodose behoven, föreligger en skyldighet för kommunen att till befintlig och blivande bebyggelse i området erbjuda va-tjänster genom allmän va-anläggning inom verksamhetsområde som kommunen har att bestämma. Bedömningen gäller även för Nissafors 1:156 som enligt vad länsstyrelsen oemotsagt uppgivit har enskild vattenlösning och avloppsanläggning med låg standard som inte uppfyller dagens krav på en god avloppsrening.

Länsstyrelsens beslut skall således fastställas dock att tiden, för när utbyggnaden av den allmänna va-anläggningen skall vara klar, bestäms till två år efter att detta beslut vunnit laga kraft.

*Beslut den 8 maj 2012, BVa 24
Mål nr Va 8/11*